

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत (RKVY)
जमीन आरोग्य व सुपिकता कार्यक्रम (SHF)
सन २०२४-२५ मध्ये राबविष्ण्यासाठी
अनुसूचित जमाती प्रवर्गाचा रु. १७,५०,०००/-
निधी वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: योजना ३३२४/प्र.क्र.६८/१-अे

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक: २९ मार्च, २०२५

संदर्भ :- १) केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA) मृद आरोग्य पत्रिका (SHC) बाबतच्या मार्गदर्शक सूचना.

२) राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या इतिवृत्ताचे पत्र क्र. RKV-०४२४/CR-१११/१४-४, दिनांक १३.०५.२०२४.

३) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक योजना ३३२४/प्र.क्र.५६/१-अे, दिनांक २६.०६.२०२४. (प्रशासकीय मान्यता)

४) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक योजना ३३२४/प्र.क्र.६८/१-अे, दिनांक ११.०७.२०२४. (सर्वसाधारण प्रवर्ग)

५) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक योजना ३३२४/प्र.क्र.६८/१-अे, दिनांक ११.०७.२०२४. (सर्वसाधारण, अ.जा., अ.ज.)

६) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक योजना ३३२४/प्र.क्र.७०/१-अे, दिनांक १२.०७.२०२४. (अनुसूचित जमाती)

७) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक योजना ३३२४/प्र.क्र.६९/१-अे, दिनांक २३.०७.२०२४. (अनुसूचित जाती)

८) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. File No. 1-15/2024-RKVY/1 दि. ११.०९.२०२४ रोजीचे पत्र

९) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक राकृवि-०४२४/प्र.क्र.१२/१४- अे दिनांक २७.०९.२०२४. (सर्वसाधारणा प्रवर्ग)

१०) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक योजना ३३२४/प्र.क्र.६९/१-अे, दिनांक ०७.१०.२०२४. (अनुसूचित जाती)

११) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक योजना ३३२४/प्र.क्र.७०/१-अे, दिनांक ०७.१०.२०२४. (अनुसूचित जमाती)

१२) प्रधान सचिव (कृषि) यांचे अ.शा.पत्र क्रमांक एमआयएस-२०२५/सी.आर.७०/१-अे, दिनांक १२.०३.२०२५.

१२) केंद्र शासनाचे पत्र क्रमांक File No.१-१५/२०२४-RKVV, दि.२१.०३.२०२५ रोजीचे पत्र.

१३) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक योजना ३३२४/प्र.क्र.६८/१-ओ, दिनांक २१.०३.२०२५ (सर्वसाधारण, अ.जा. व अ.ज.)

१४) आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक बीयुडी-२०२५/प्र.क्र.०७/कार्यासन-६ दिनांक -२१.०३.२०२५

प्रस्तावना :-

राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेतर्गत (NMSA) जमीन आरोग्य पत्रिका (SHC) वितरण कार्यक्रम केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ पासून सुरु केलेला आहे. त्यानुषंगाने सदर योजना राबविण्यासाठी संदर्भ क्र.०३ येथील शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

केंद्र शासनाने संदर्भ क्रमांक १३ अन्वये राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेतर्गत जमीन आरोग्य व सुपीकता कार्यक्रम राबविण्यासाठी सन २०२४-२५ करिता तिसऱ्या हप्त्याचा अनुसूचित जमाती या प्रवर्गाकरिता केंद्र हिस्सा (६० %) रुपये ४५,००,०००/- निधी वितरीत केला आहे. त्यास अनुरूप राज्य हिस्सा (४० %) रु. ३०,००,०००/- होतो. तथापि, केंद्र हिशासाठी असलेले लेखाशीर्ष २४०२ ओ०८६, ३३- अर्थसहाय याखाली BEAMS वर उपलब्ध असलेली तरतूद विचारात घेऊन रु. ३४,५०,०००/- इतका केंद्र हिस्सा व त्यास अनुरूप राज्य हिस्सा रु. २३,००,०००/- मिळून एकूण रुपये ५७,५०,०००/- इतका निधी संदर्भ क्र.१३ अन्वये वितरीत करण्यात आलेला आहे. आता आदिवासी विकास विभागाने संदर्भाधीन क्र. १४ येथील शासन निर्णयान्वये लेखाशीर्ष २४०२ ओ०८६, ३३- अर्थसहाय याखाली रु. १०,५०,००,०००/- व २४०२ ओ०९५, ३३- अर्थसहाय याखाली ७,००,०००/- असा एकूण रु. १७,५०,०००/- इतका निधी उपलब्ध करून दिला असून तो वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेतर्गत जमीन आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षात राबविण्यासाठी अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी रु. १७,५०,०००/- (रुपये सतरा लाख पन्नास हजार फक्त) (केंद्र हिस्सा रु. १०,५०,०००+ राज्य हिस्सा रु. ७,००,०००) निधी आयुक्त, कृषी यांना खालील लेखाशीर्षाखाली अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा लेखाशीर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशीर्ष
अनुसूचित जमाती	<u>मागणी क्रमांक -टी-५</u> २४०२ मृद व जल संधारण (७९६), जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१)(०२) कृषि उन्नती योजना - मृद आरोग्य पत्रिका (केंद्र पुरस्कृत योजना) केंद्र हिस्सा- ६०% (२४०२ ओ०८६) (कार्यक्रम) ३३- अर्थसहाय	<u>मागणी क्रमांक -टी-५</u> २४०२ मृद व जल संधारण (७९६), जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१)(०३) कृषि उन्नती योजना - मृद आरोग्य पत्रिका (केंद्र पुरस्कृत योजना) राज्य हिस्सा- ४०% (२४०२ ओ०९५) (कार्यक्रम) ३३- अर्थसहाय

३. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे.

१) सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन मार्गदर्शक सूचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावी.

२) खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवुन सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत.

३) योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.

४) योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातील अखर्चित रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येईल व सदिंग्धता राहणार नाहित.

५) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

६) सदर योजनेकरीता मंजूर झालेला निधी हा ज्या संवर्गासाठी मंजूर केलेला आहे त्याच संवर्गासाठी खर्च होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

७) संदर्भाधीन क्र. १२ येथील केंद्र शासनाच्या पत्रात नमूद केलेल्या सूचनांचे पालन करण्यात यावे

४. सदर योजनेकरीता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व त्यांच्या कार्यालयातील सहायक संचालक, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

५. सदर निधी खर्च करतांना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/ टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/P.W.D. म्यँनूअलच्या अधिन राहून/C.V.C.तत्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/नियम/परिपत्रक/ तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन निर्णय/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.

६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाने ई-ऑफिस नस्ती क्र. कृवपदुम-१२०२७/५७/२०२५- MAG-१A (संगणक क्र. १०४५६८७) वर दि. २८.३.२०२५ रोजी दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून व आदिवासी विकास विभागाच्या संदर्भाधीन क्र. १४ येथील शासन निर्णयास अनुसरून तसेच वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. अर्थकं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३, दि. २५.०७.२०२४ अन्वये या विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारानुसार तसेच आदिवासी विकास विभागाच्या दि. २९.०३.२०२५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२५०३२९९८९५४२९०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेश पांधे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.विरोधी पक्षनेता (विधानसभा/परिषद), महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
- ४) मा.प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ६) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित, महाबीज भवन, कृषिनगर, अकोला.
- ७) संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ८) सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ९) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर.
- १०) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
- ११) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- १२) सहाय्यक संचालक, लेखा -१, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १३) अवर सचिव, कार्यासन १४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) अवर सचिव, वित्त विभाग (व्यय-१४), मंत्रालय, मुंबई.
- १५) निवडनस्ती (कार्यासन १-ओ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई